Disp: 3.

3.

DISPUTATIO JURIDICA
De
JURISDICTIONE:

Quam

DEO AUXILIANTE

Consensu Magnifici & Amplissimi JCtorum ordinis in Academia Lipsiensi

SUB PRAESIDIO

Dn: IOHANN-CHRISTOPHORI Brauns â Peßna in Grossen Peßna/ U. J. D.

Publicæ discussioni subjicit in Auditorio JCtorum

CHRISTOPH. VVACKE
Numb.Thur.

Ad diem 14. Decemb.

LIPSIÆ,
Excudebat JUSTUS JANSONIUS Danus.
Anno M. DC. XX.

VIRO

Magnifico, Nobilissimo, Amplissimo & Consultissimo,

Dn. THEODORO

Möstеln / ICto Celeberrimo, Serenissimi ac Potentissimi Electoris Saxoniæ Consiliario Appellationum dignissimo, Reipubl. Lipsiensis Consuli prudentissimo & Scabinatus ibidem Assessori gravissimo, &c.

Dn. Patrono ac Promotori suo maximo multisq; nominibus suscipiendo-observando

Juridicum hoc exercitium in debitæ reverentiæ & sui ulterioris commendationis Symbolum faustumq; felicis anni auspicium officiosè & submissè

nuncupat

Christoph. VVacke.

Thesis I.

IUrisdictionis vocabulum â jure dicendo, vel Jurisdicundi facultate, rectè dictum videtur *l.7.§.fin. ubi jus dicunt ff.de off. proconf.* Ideo etiam, qui jurisdictionem habet & exercet dicitur jusdicens. *l.Iusdicentis 1.ff. de Iurisd.* item jus dicere, *l.meminisse 10. ff. de off. proconf. Boter. de Iurisd. c.1.n.28. Matth.Steph.de Iurisd. lib.1.c.1. n.10. VVesenb. in parat. de Iurisd.n.2.* Malè ergò *Aza. Zasius,Tiraquell.& alii* â jure & ditione Jurisdictionem derivant, & exinde Iurisditionem scribendum putant: Hanc enim derivationem non solum ipsa nominis figura & literarum numerus planè respuit, sed etiam significatio illam non admittit, nam ditio Imperium denotat. *l.2. C. de libert. & eorum liber. Matth.Steph. d. in lo.n.11. Qui n. 13.& seqq.* hoc jurisdictionis vocabulum in aliam quandoque transire significationem contra *Boter.in d.tract. c.1.n.29. & seqq.* rectè statuere videtur.

II.

Sumitur autem Iurisdictio dupliciter, generaliter & specialiter, *l. 61.§.1.ff.de Iudic. l.5.C. de Iurisd. arg.l necessarium 2.§.exacta deinde 16. ff.de O.I.* Exemplo adoptionis *l.filiosfam. 1. §.quod 1.ff.de adopt.* Cognationis. *l. ICtos 10. §. inter agnatos 4.ff.de gradib. & similium.* In genere definitur, quod sit statuendi & cognoscendi de re qualibet legitima potestas magistratui competens. *arg. l. quaecunq; 1. in princ.ff. de off. ejus cui mand. est Iur. l.potestatis verbo 215. & ibi Gœdd.ff. de verb. sign.* Ubi potestas rectè generis loco ponitur, quod etiam placet *Accurs. & Boter.* Cum verò variæ sint potestates, ut potestas patria.*t.t.Inst.de patria potest:* Dominica *§.in potestate. Inst. de his qui sunt sui.* item tutelaris *§. est autem Inst. de tut.* & aliæ, addimus in definitione differentiam quod hæc

poteſtas videlicet ſtatuendi & cognoſcendi competat Magiſtratui. Quo etiam diſtinguitur Iurisdictio â notione nuda, quam habent pedanei judices. *l. 5 ff. de re Iud. arg. l. 5. C. de Iudi.* Non igitur concedimus *Donell. & Duar.* quod ſit poteſtas exequendi, Talis enim poteſtas nihil aliud eſt quam Imperium, quod ſpecies Iurisdictionis non eſt. *inf. theſ. 5.* Aliam definitionem habet *Paurm.* aliam *Matth. Steph.* alii alias.

III.

Cum verò generalis Iurisdictio conſiſtat tàm in rebus criminalibus quàm civilibus *per text. in conſtit. de pace Conſtant. §. nos Imperator. in fin.* Ideo harum reſpectu quædam dicitur jurisdictio Criminalis, quæ eſt poteſtas cognoſcendi de cauſis criminalibus. *arg. l. neceſſarium 2. §. & quia 23. ff. de O. I. l. in criminali 5. C. de Iurid.* Quædam civilis, quæ eſt poteſtas cognoſcendi in cauſis civilibus, Et hæc interdum etiam vocatur jurisdictio ſimplex, & ſæpiſsimè intelligitur, ſi ſimpliciter vocabulum jurisdictionis in jure poſitum invenitur *ut in l. quæcunq; 1. §. ult. l. mandatam fin. ff. de off. ejus cui mand. l. Imperium 3. l. jubere 4. ff. de Iurid. Obrecht. diſp 6. theſ ult Paurm. de Iurid. lib. 1. c. 13.* Et hæc Iurisdictionis diviſio etiam juri Saxonico & moribus noſtris in quibusdam conſentanea videtur, dividitur enim in ſupremam Ober oder Halßgericht / & Baſſam, uti vocant, Erb. oder Niederg richt. Landrecht. *lib. 1. art. 68 & lib. 2. art. 13. junct. gloſſ. ibid. Reinb. p. 6. diff. 46. Coler. de proceſſ. execut. part. 2. c. 1.*

IV.

Acquiritur jure civili omnis Iurisdictio aut â populo *arg. l. neceſſarium 2. §. 18. & 19. & tt. ff. de O. I.* aut â ſummo principe *a. g. l. 1 ff. de conſt. pecun. §. ſed & quod 6. Inſt. de Iure Natu. Gent. & Civil.* Et quidem acquiſitione Magiſtratus. *l. 1. in princ. ff. de off. ejus cui mand.* quamprimum enim magiſtratus creatur, illicò ſtatim lex, quæ magiſtratum illum definivit, ei Iurisdictionem defert. *arg. l. 6. ff. de Iurid.* ita ut is magiſtratus ſuo jure eam habere

bere dicatur. *l. 5. ff. de Iurid.* Item præscriptione, Et quidem cum castro seu territorio præscribitur 10. vel 20. annorum cum tanto tempore res immobiles & his cohærentia præscribantur. *princ. Inst. de Usucap.* sine territorio verò 30. vel 40. annorum *l. 3. & tt. C. de præs. long. tempor. 30. vel 40. annorum c. 15. & 18. extr. de præscript.* Quod si de titulo non constiet, tempus immemoriale requiritur. *c. super quibusdam. §. præterea. de verb. sign. c. 1 de præsc. in 6.* Merum tamen imperium cum lege speciali deferatur. *l 1 ff. de off. ejus cui mand.* Jure civili nisi per tempus immemoriale præscribi nequit.

V.

Criminalis jurisdictionis executio vocatur Merum Imperium. *arg. l mandatam fin ff. de off. ejus cui. l. Imperium 3. ff. de Iurid.* Quod in persona Magistratus cum criminali Iurisdictione sæpissimè est conjunctum, Unde etiam sub tit. de Jurisdictione rectè de Imperio tractari apparet. *d. l. Imperium 3.* Exinde tamen malè inferre videntur *Wesenb. cons. 95. n. 11. Vult. lib. 1. Iurisp. c. 12. n. 2. Bocer. d. tract. de Iurid. c. 2. n 2. & communiter Dd.* Iurisdictionem generalem tanquam genus sub se comprehendere Imperium, siquidem jurisdictio est potestas statuendi *sup. thes. 2.* at non constituti exequendi: Imperium verò est potestas constituti exequendi *d. l. Imperium 3.* at non statuendi *arg. l. 1. §. ult. ff. de susp. tut.* Cum ergò omne Imperium consistat in executione & pœnarum irrogatione, Jurisdictio autem in sola cognitione, illud sub hac tanquam species sub genere contineri nequit. *l. quæcunq; 1. d. l. mandatam fin ff. de off. ejus cui mand. et de Iurid. Obrecht. de Iurid. c. 2.*

VI.

Imperium variè accipitur, interdum enim significat universam Cæsaris ditionem vel regnum, *l. 1. in princ. (ibi quæ de Imperio lata est.) ff. de Constit. pecun. l. cum ratio 7. § si plures 3. ibi cum ampliari Imperium ff. de bonis damnat.* Interdum publicam magistratus authoritatem, ut cum Cajus adoptiones magistratus

Imperio fieri docet, *l. 2. ff. de adopt.* Alias significationes recenset *Matth. Steph. d. lib. 1. c. 6.* Nos hîc Imperium accipimus pro jussu magistratus. *l. quod jussit 14. ff. de re Iudic.* Unde etiam definiendum putamus, quod sit legitima potestas jubendi, cui omninò parendum est. *l. 215. ff. de verb. sign. l. Imperium 3. cum l. seq. ff. de Iurisd.* Et rectè dividitur Imperium in merum & mixtum. *d. l. Imperium 3.* Sicuti enim jurisdictio respectu rerum alia dicitur Criminalis alia Civilis. *sup. thes. 3.* Ita etiam Imperium respectu rerum cognitionis executionis, aliud dicitur merum, quod spectat ad res criminales, aliud mixtum, quod spectat ad res civiles. *d. l. Imperium 3. Videatur Obrecht. d. tract. c. 3. & seq.*

VII.

Merum Imperium est potestas gladii ad animadvertendum in facinorosos. *d. l. Imperium 3. Donell. libr. 17. com. cap. 8.* Gladii autem appellatione quælibet gravior facinorosorum coercitio & animadversio comprehenditur, cum, qui habet gladii potestatem, id est, jus vitæ ac necis *Gothof. ad l. nemo 70. ff. de R. I.* habeat etiam quamlibet graviorem animadversionem. *l. illicitas 6. §. 8. ff. de off. præsc. Vult. 1. Iurisp. 12. n. 9.* alii aliter definivêrunt, ut patet ex traditis *ab Obrecht. in d. tract. cap. 3. n. 18.* Dicitur autem merum, non quod sit liberum *uti voluit Br. & Alciat.* neque quod sit vehementissimum, *uti voluit Connan.* Sed quod â jurisdictione sit discretum & separatum. *l. 1. ff. de off. ejus cui mand.* Et hoc etiam arguit oppositio meri & mixti imperii *in d. l. Imperium 3.* Ac iterum potest dividi in plenum, cum videlicet quis omnia, quæ ad merum imperium pertinent habet, quale olim habuit populus, Dictator, Consul. *l. necessarium 2. §. 3. ff. de O. I. Obrecht. d. in loc.* & minus plenum, cum scilicet quis partem tantum habet meri Imperii, ut præses, qui jus gladii & in metallum damnandi habuit, non autem jus deportandi. *l. illicitas 6. §. 8. ff. de off. præs. junct. l. rei capitalis 2. §. 1. ff. de pœnis. l. inter 6. § deportandi 1. ff. de interd. & releg.*

Sicu-

VIII.

Sicuti autem in jure certi pœnarum gradus constituuntur, ita etiam Imperium merum in certos gradus à Dd. distribuitur, licet propter contingentia delicta, quibus infinita est pœnarum varietas, commodè distributionem fieri non posse dicat *Tob. Pautm. de Iurisd. libr. 1. cap. 12.* Varii autem variè circa hanc graduum distributionem dissentiunt ut patet ex *Matth. Steph. de Iurisd. libr. 1. cap. 7.* Vera videtur opinio *Zasii in d: l. Imperium 3. ff. de Iurisd. & Obrecht. d. tract. cap. 7.* dum tres duntaxat gradus faciunt, *ex l. 28. in princ. & §. 1. ff. de pœnis.* Primi & summi gradus pœnæ sunt, quibus caput & vita naturalis adimitur, & ultimi supplicii appellatione designantur. *d. l. 28. l. licet 103. ff. de Verbor. Signific.* ad quem etiam refertur damnatio ad bestias. *l. 6. §. 6. ff. de Injur. l. 29. ff. de pœnis.* it: vivi crematio & fumigatio. *l. 8. §. 2. de pœnis.* Amputationem tamen & abscissionem membri non ad hunc supremum, sed ad infimum gradum spectare, rectè asserit *Bocer. d. tract. cap. 5. num. 11.* Secundi gradus pœnæ sunt, quæ proximæ sunt morti, & quibus caput & vita civilis aufertur, ut deportatio. *d. l. 28.* & hodiè proscriptio, sive Bannum Imperiale, deß Reichs Acht. *Gail. libr. 1. de pac. pub. cap. 1.* Tertii & infimi gradus sunt, quæ ad corporis coercitionem pertinent, ut fustigatio. *l. publicorum 2. ff. de publ. Iudic.* Infamiæ in criminalibus irrogatio. *l. 7. ff. de publ. Iud.* & relegatio. *d. l. 28. §. 1. & d. l. publicorum 2.*

IX.

Exercetur hoc imperium non solum in vivos homines, sed etiam in defunctorum cadavera, si scilicet atrox scelus sit. *l. ult. ff. de bonis eorum qui ante sent. l. ult. ubi Br. & Dd. ff. de sepulch. viol. l. 1. ff. de Cadav. pun. & ibi VVesenbec.* quale est crimen læsæ majestatis. *tt. ff. & C. ad L. Jul. majestat.* imò in ipsis liberis tàm grande nefas vindicatur, cum paterni sceleris exemplum in iis metuendum sit. *l. 5. C. ad L. Jul. majestat.* Non tamen exercetur in bruta animalia, siquidem cum juris & rationis non sint

capa-

capacia, delinquere non possunt, *l.1. §.3. ff. si quadrup. paup. fac. dic.* Et licet interdum propter Sodomiam & homicidium interficiantur, tamen hoc non fit in pœnam, sed potiùs ad tollendam tàm horrendi criminis memoriam *Petr. Heig. part. 2. quæst. jur. Civil. quæst. 37. n. 15.* Uti nec in furiosum, si in ipso furore deliquerit. *arg. l. 53. in princ. ff. de furt. l. 5. C. de injur. junct. §. in summa Inst. de Oblig. quæ ex delicto. l. 12 ff. ad L. Cornel. de sicar.* Secus vero si ante furorem, vel eo tempore quo furor ipsius remissus fuit *arg. l. 34. ff. de off. præs. l. 7. §. 5. ff. de curat. furios.* Huic ferè similis est enormiter Ebrius, *c. venter. dist. 35. c. sanè 15. quæst. 1.* in hunc enim, cum impetu & casu delinquat *l. 11. §. 1. ff. de pœnis,* Imperium merum ordinariè exerceri nequit. *d. l. 11. §. 2.* Siquidem delictum ex proposito & dolo malo commissum tantum punitur ordinariè. *l. 1. §. Divus l. 16. ff. ad L. Cornel. de Sicar.*

X.

Cum autem ea saltem, quæ jure magistratus competant mandari possint. *l. more 5. ff. de Iurisd.* Merum verò Imperium ex speciali lege vel SCto vel Principum Constitutione tribuatur. *d. l. quæcunq; 1. ff. de off. ejus cui.* consequens est, merum Imperium mandari vel delegari non posse. *d. l. quæcunq; 1. l. 6. ff. de off. procons.* Uti nec principis delegatus causas meri Imperii alii subdelegare potest *d. l. quæcunq; 1. Donell. 17. Com. c. 22.* Et hæc etiam jure Canonico vera videntur, *propter can. si pro debilitate 3. ext. de off. & potest Iud. deleg. & c. 1. clement. de hæretis.* Excipit Papinianus unicum absentiæ casum. *d. l. quæcunq; 1.* qui, quemadmodum ad solum crimen violentiæ non est restringendus, *Matth. Steph. de Iurisd. lib. 1. c. 8. n. 59.* ita ad casum infirmitatis minimè est extendendus, *d. l. quæcunq; 1.* Secus de Iure Canonico, nam illud ex qualibet gravi causa delegationem admittit. *d. c. si pro debilitate.* Delegato autem alicui in casu absentiæ mero Imperio, non solum criminalis jurisdictio, sed ipsum merum Imperium concessum intelligitur. *d. l. quæcunq; Duar: ad l. 3. ff. de Iurisd.*

Facile

XI.

Facile exinde patet, quod concesso à Principe alicui castro in feudum, cum omni vel omnimoda jurisdictione, non Imperium merum, sed criminalis & civilis jurisdictio, huicq; cohærens mixtum Imperium concessum intelligatur. *d.l. quacunq; 1. l. mandatam fin. ff. de off. ejus cui mand. clemen. §. iisdem verbo omnimoda ubi gloss. & Dd. de foro. compet. Obrecht. de Iurisd. cap. 2. circ. fin.* Secus verò si plenissima & omnimoda jurisdictio concessa sit. *l. si in aliam 7. §. fin. cum l. seq. ff. de off. proconf. Bocer. de Iurisd. c. 8. n. 11.* vel lingua nostra germanica alles hohe, und Niedergericht, vel die hohe und niedere Obrigkeit. Non tamen sub plenissimæ & omnimodæ jurisdictionis appellatione Regalia continentur: Hæc enim, cum soli principi reservantur, & non nisi specialiter â summo principe tribuuntur, cum jurisdictione nihil commune habent: Et hanc ob causam etiam dicuntur reservata, præsertim majora, quod concessione generali non veniant, sed excepta ac reservata ipso jure esse censeantur, nisi eorum expressè fiat mentio. *VVesenb. consil. 45. n. 40. Rosenth. de feud. c. 5. concl. 14. n. 4. Sixtin. de Regal. lib. 1. c. 5. n. 75. Paurm. de Iurid. lib. 1. c. 4. n. 14.*

XII.

Civilis Jurisdictio, quæ potestas est cognoscendi de causis civilibus. *sup. thes. 3.* dispescitur in contentiosam & voluntariam. *l. 2. ff. de off. pro cons.* Contentiosa est, quæ in invitos & civiliter contendentes exercetur. *l. inter 83. §. 1. ff. de V.O. Donell. 17. Com. c. 8.* Voluntaria est, quæ inter volentes fit maximè extra judicium. *d. l. 2. & l. 3. ff. de off. procons. VVesenb. in par. C. de his qui in Eccles. man. n. 1.* Et exercetur interdum sola auctoritate & approbatione magistratus, ut in adoptionibus, manumissionibus & similibus *d. l. 2. & 3. ff. de off. procons.* Interdum etiam causa cognitâ, decreto ejus explicatur, ut in transactione de alimentis ultima voluntate relictis *l. 8. §. 8. & 17. ff. & l. 8. C. de transactionibus* Alienatione prædiorum minoris. *l. 1. ff. de rebus eorum*

qui sub tut. vel cur. & aliis: hæc verò cum magistratus jure non competant, sed ex speciali lege concedantur. *l. 2. in princ. & §. 1. ff. de off. ejus cui mand.* propriè jurisdictionis non sunt, sub latissimo tamen jus dicentis officio etiam continentur. *l. 1. ff. de Iurid.* ut sic in iis jam concessis, exercendis & perficiendis refulgeat quidem jurisdictio, ejus tamen vigore non competant *d. l. 2. in princ. & §. 1.* Et ita etiam Tutoris datio, quæ jurisdictionis non est, sed speciali lege competit. *l. 6. §. 2. ff. de tut. arg. l. pupillus 239. §. decuriones 5. ff. de V. S. junct. l. decreto 3. ff. qui petant tutor.* uti etiam cognitio & remotio suspecti tutoris *arg. l. 4. junct. l. 1. ff. de off. ejus cui mand. l. 1. § 3. ff. de susp. tut. l. 1. §. 11. ff. ad SCtum Turpill.* ad latissimum jus dicentis officium pertinere dicuntur *in d. l. 1. ff. de Iurid.* & in iis exerceri jurisdictionem probat *Donell. 17. Com. c. 8. Cujac lib. 15. obs. 19.*

XIII.

Dividitur etiam jurisdictio in propriam, quam quis jure magistratus habet, & non propriam *l. 5. l. seq. ff. de Iurid.* quæ & aliena dicitur, it: commodata. *Obrecht. d. tract. cap. 2.* Et hæc iterum vel mandata est, quam quis nomine alieno habet *l. 1. §. 1. ff. de off. ejus cui. Matth. Steph. de Iurid. cap. 16. num. 6.* vel prorogata quãdo vid. jurisdictio magistratus ordinaria ad eam rem vel personam vel causam extenditur, quæ aliâs ad illius magistratus jurisdictionem non spectat. *l. 14. l. 18. ff. de Iurisdict.* In eum verò, qui nullam jurisdictionem habet prorogatio non cadit. *d. l. 18. l. 28. ff ad municipal.* nihil tamen interest, sive habeat ordinariam, sive delegatam. *l. 1. ff. de Iudic. Donell. 1. tom. c. 16.* Mandare autem jurisdictionem est vice sua alium constituere, qui ea exerceat quæ sibi magistratus jure competunt. *l. 16. ff. de Iurid. l 3. ff. de off. ejus cui mand.* Et potest magistratus jurisdictionem mandare vel omnem, vel speciem sive partem, vel in certas personas vel causas. *d. l. 16. l. seq. ff. de Iurid. l. 1. §. 4. ff. de susp. tut.* Ille tamen, qui mandatam jurisdictionem habet, cum nihil proprii obtineat. *l. 1. §. 1. ff. de off. ejus cui mand. l. 1. de interd.* illam alteri mandare nequit. *l. mandatam fin. ff. de off. ejus cui mand.* Quoniam

niam verò legato proconsulis multa singularia & specialia mandata jurisdictione tribuantur. *arg. l. 15. de off. proconf. l. 1. §. 4. ff. de tut. vel cur. dat. ab his*, ubi tutorem dare potest, item manumittere. *L. 17. ff. de manum. vind. l. 2. & 3. ff. de off. proconf.* & alia. Ideo propriam jurisdictionem habere censetur. *l. 4. ff. de off. ejus cui. l. 4. §. 6. ff. de off. proconf.*

XIV.

Mandata jurisdictione omnia transeunt, quæ sunt jurisdictionis & mixti Imperii. *l. 1. §. 1. l. fin. de off. ejus cui mand.* Semper enim hæc duo jurisdictio & mixtum imperium in persona exercentis sunt conjuncta. *l 3. ff. de Iurisdict.* transit igitur judicis dandi licentia, *d. l. 3. l. 12. ff. de Iudic.* malè enim hanc potestatem speciali lege deferri statuunt *Govean. & Coras. ad d. l. 3.* Restitutio in integrum. *l. 26. ff. ad municip. l. 3. ff. de restit. in integ. l. ult. C. ubi & apud quem cognit. in int.* & alia. Ea tamen, quæ speciali lege deferuntur, ut merum imperium. *d. l. 1. ff. de off. ejus cui mand. l. 6. in princ. ff. de off. proconf.* & quæ impropriè jurisdictionis voluntariæ esse dicuntur *sup. thes. 12.* mandata jurisdictione non transeunt. *l 2. ff. de off. proconf. & legat. l. 1. ff. de off. Iurid. l. 4. ff. de adopt. l. 2 in princ. ff. de off. ejus cui mand.* nisi eadem lex quæ detulit, simul etiam concesserit eadem mandari, Sic enim cognitio de suspectis tutoribus, quæ ex speciali lege descendit. *sup. thes. 12. per l. 1. §. 11. ff. ad SCtum Turpill.* ex singulari favore mandari permittitur. *l. 4. ff. de off. ejus cui mand. est.*

XV.

Quomodo jurisdictio acquiratur, *super thes. 4.* dictum est. Acquisita igitur exercetur in personas & Res Jurisdictioni subditas, Clerici enim Ecclesiastico judici. *l. 17. C. de Episc. & Cler. auth. statuimus C. de Episcop. audient.* Laici Laico. *t. t. ff. & C. de Iurid.* Milites Militari. *l. pen. C. de pact. l. 5. C. de Iurid.* Scholares Rectori subjacent. *Auth. habita C. ne filius pro patre.* Et supra jurisdictionem suam magistratus jus dicere non potest. *l. fin. ff. de*

Iurisd. uti nec sibi, nec uxori vel liberis vel libertis suis. *l. 10. ff. de Iurisd. l. unic. C. ne quis in sua causa.* Subjicitur autem aliquis jurisdictioni alicujus, vel ratione domicilii. *l. 2. C. ubi & apud quem cognit in integ. rest. l. fin. C. ubi in rem actio. l 19 §. fin. ff. de Iud.* Quod, quanto tempore contrahatur, arbitrio judicis *cum Menoch. 1. arb. jud. quæst. cent. 1. cas. 16. num. 16.* relinquendum est: vel ratione loci contractus. *l. 19. §. 1. & l. seq. ff. de Iud.* vel delicti commissi. *l. 1. & tt. C. ubi de crimin. l. 3. ff. de re milit.* Notandum tamen, Reos criminis in quolibet loco ubi reperiuntur, licet ibi domicilium non habeant, conveniri posse. *d. l. 1. & l. 2. C. ubi de crimin. arg. l. 3. de off. præs. Donell. 17. com. c 16.* vel etiam ratione rei litigiosæ sitæ *l. 1. l. ult. C. ubi in rem actio.* & aliis modis.

XVI.

Miserabiles verò personæ, ut sunt pupilli, viduæ diuturno morbo fatigati & debiles, ex singulari privilegio & constitutione in suo tantum foro conveniri possunt. *l. unica. C. quando Imp. inter pupill.* Ipsi tamen adversarios suos è provincia in qua sunt, ad ipsum principis tribunal trahunt *d. l. unica.* Gaudent huic privilegio tàm divites quam pauperes *Matth. Steph. de Iurisd. libr. 1. cap. 31. num. 37. Menoch. lib. 2. arb. Iud quæst. cent. 1. cap. 66.* Et ad fœminam cœlibem vitàm agentem rectè extenditur, *arg l. malam 242. § viduam ff. de Verb. Sign.* Studiosi tamen miserabilibus personis, ita ut sub constitutione *d. l. unic.* contineantur *cum Tr. disp. 3. thes. 10. lit. e.* accenseri non debent: Beneficia enim principum certis personis indulta, personam non egrediuntur sed strictè accipi debent, Quapropter etiam, cum *in d. l. unic.* quæ miserabiles personæ sint, definitum ac determinatum sit, Judicis arbitrio *cum Menoch. 2. arb. Iud. quæst. cent. 1. cas. 66. num. 1.* id relinquendum non est. Ut proinde malè ad Ecclesiam, & servientes Ecclesiis, Mercatores captivos advenas & alios extendatur. Huic tamen beneficio, cum miserationis gratia personis istis sit concessum, renunciari non posse, rectè videtur asserere *Schrad. tract. feud. part. 10. cap. 2. n. 36.*

Quem-

XVII.

Quemadmodum merum Imperium vocatur executio jurisdictionis criminalis, *sup. thes.5.* Ita mixtum imperium vocatur executio jurisdictionis civilis. *Donell 17. Com. cap.8* Dicitur autem mixtum, non quod ita confusum & permistum cum jurisdictione sit, ut unum quodammodo efficiat *uti voluit Muretus*, Sed quod jurisdictioni civili cohæreat. *l. quæcunq; 1. §. fin. ff. de off. ejus cui mand.* & cum ea permistum sit, unde etiam non merum appellatur. *l. mandatam fin. ff. de off. ejus cui mand. est.* Et potest definiri, quod sit potestas judicati exequendi in causa civili. Hujus imperii duo traduntur quasi gradus, unus continet ea, quæ magis jurisdictionis dicuntur *d. l. fin. ff. de off. ejus cui mand. l. 2. ff. de Iurid.* ut est judicis dandi licentia. *l. Imperium 3. ff. de Iurid. Donell. d. 12. lo.* Alter comprehendit ea, quæ magis sunt imperii. *arg. l. jubere 4. ff. de Iurid.* ut est misio in bonorum possessionem. *d. l. imperium 3.* restitutio in integrum. *l 26. in princ. & §. 1. ff. ad municipal.* Jussus prætoria stipulatione cavere. *d. l. jubere 4. Donell. d. in loc.*

XIIX.

De incarceratione dubitatur an sit Imperii meri vel mixti vel jurisdictionis? *Br. in d. l. Imperium 3. & eum secuti* statuunt eam esse imperii meri: *Muscorn.* vult eam quandoq; esse jurisdictionis specialis. Nos cum *Obrecht.* distinguimus, ut, si in causa criminali carcer decernatur pœnæ loco, ut aliquando fieri solet. *l. 3. ff. de custod. & exhib. reorum.* vel ad custodiam facinerosorum, usq; dum de illis supplicium sumatur, ad merum imperium referri debeat. Si verò in causa civili, exequendæ & explicandæ jurisdictionis civilis gratia, tunc incarceratio, cum modicam coercitionem, quæ mixti imperii est. *l. fin. ff. de off. ejus cui mand.* in se contineat. ad illud mixtum imperium etiam referenda sit. Idem dubium habetur de mulctæ irrogatione: *Gædd.* enim & hanc simplicis jurisdictionis esse asserit *ad l. 131. §. 1. ff. de verb. sign. n. 6.* Nos iterum distin-

gimus, inter mulctam, quæ alicui propter facinus aut delictum perpetratum imponitur, & quæ exequendę jurisdictionis civilis & modicæ coercitionis gratia irrogatur, ut priori casu, sit Imperii meri. *arg. d. l. imperium 3. ff. de Iurisd.* posteriori verò mixti. *arg. d. l. fin. ff. de off. ejus cui mand.*

XIX.

Licet autem Imperium mixtum & Jurisdictio civilis in exercentis persona semper sint conjuncta *l. mandatam fin. ff. de off. ejus cui*: tamen ob juncturam illam & commistionem *cum Cujac. 21. obs. c. 30. Obrecht. disp. de Iurisd. thes. 345.* & aliis non statuendum est hæc duo non esse distincta: Hoc enim imperium cum jurisdictioni cohæreat. *l. 1. in fin. ff. de off. ejus cui.* Idem cum ea esse nequit, cum diversum sit, quod cohæret, ab eo cui cohæret: Et quemadmodum differunt cognitio & cognitionis executio, ita etiam differt jurisdictio simplex & hoc imperium mixtum *Donell. 17. Com. cap. 8. Vult. lib. 1. Iurisp. c. 12.* Merum verò imperium, licet & hoc cum jurisdictione criminali aliquo modo sit conjunctum, cum incognita causa, nemo sit condemnandus. *l. absentem 5. ff. de pœnis.* non tamen ita jurisdictioni criminali cohæret, ut mixtum imperium civili. *l. 3. ff. de Iurisd.* nam & is, qui merum imperium non habet, criminalem jurisdictionem exercere potest. *id. quod patet ex l. Imperatoro fin. §. item fin. ff. ad L. Iul. de annon. l. mulierem 13. ff. de accusat.*

XX.

Restat quomodo finiatur & amittatur jurisdictio: Et quidem propria sive ordinaria jurisdictio finitur morte ejus cui commissa est, quiq; vel à populo vel principe magistratui præfectus est, *c. 2. de off. deleg. in 6. Nov. 22. c. 20.* Nemo n. jurisdictionem magistratus jure competentem in hæredes transmittit: quod tamen fallit, si jurisdictio cohæreat territorio, & una cum territorio in hæredes trãseat. Item, Non utendo per tempus longissimum *cap. 7. de privil. in 6.* tanto enim tempore quo præscribitur,

bitur, etiam non atendo amittitur. *sup. thes. 4.* it: nimia sævitia in subditos. *arg. l. 2. vers. dominorum ff. de his qui sunt sui vel al. § ult. Inst. eod.* it. in singulis causis instantiâ, literve finitâ ratione scilicet illius causæ, qua de lis fuerit instituta. *l. 13. C. de Iudic.* it. recusatione Judicis suspecti, quoad recusantem. *l. 16. C. de Iud.* Non modo autem delegatus sed etiam ordinarius tanquam suspectus recusari potest cum sine omni suspicione lites procedere debeant. *d. l. 16.* Et quidem non tantum de jure Canonico. *c. cum speciali extr. de appell.* Verum etiam de Jure Civili *arg. d. l. 16. C. de Iud. l. 4. C. de Iurid. omne Iud.*

XXI.

Mandata finitur morte delegati. *c. pen. de off. deleg.* & delegantis re adhuc integra. *l. 6. ff. de Iurid. VVesenb. in par ff. Iurid. num. 14.* it: revocatione mandati per eum qui jurisdictionem mandavit *c. insinuante 26. de off. delegati. arg. § 9. Inst. de mandato.* it. tempore, intra quod delegatus judicare jussus erat, elapso *c. de causis 4. extr. de off. delegati l. 12. ff. de Iud.* sive ut nunc loquimur elapso termino commissionis *d. c. de causis VVesenb. d. in loc. num. 14.* Prorogata revocatur per pœnitentiam, si nondum aditus est Judex in quem consensum est *l. si convenerit 18. ff. de Iurisd.* nisi conventio de proroganda jurisdictione juramento fuerit confirmata *c. 13. extr. de Iudic. c. 28. ext. de Iurejur.* omne enim Iuramentum quod servari potest absq; dispendio æternæ salutis religiosè servari debet. *c. quamvis de pactu in 6. Matth. Steph. de Iurisdict. libr. 1. cap 39. num. 41.*

SOLI DEO SIT HONOR ET GLORIA.

Honori
EXCELL. DOMINI PRAESIDIS
Amori
PRAEST. DOMINI RESPONDENTIS.

STemma Poteſtatis *duplex. Nam competit una*
Jure magiſtratus: lege *ſecunda venit.*
Liberat hæc *juſtos & crimina faſce coërcet*
Actaq́, judicii liberioris habet:
Illa *ſed inferior tractans civilia rerum*
Caſtigat medica cum ratione reos.
Si ſpeciem rebus componere fas ſit; alumno
Cuiq́, Poteſtatem *dat Themis alma ſuo.*
Aſt alia atq́, alia eſt: quæ lege *tributa Tiaræ:*
Et quæ communi: *cuiq́, tributa* modo.
Nonne meri Imperii *res ſit, dum pulpita ſcandis*
Alta, BRUNO *Themidos fulgida ſtella chori;*
Errores theſibus tua dum ſententia ſtringit
Actaq́, judicii liberioris habes?
Imperium *WACKIO* mandas: *non quodlibet, illud*
Quod ſolet, ut dubiis ſe gerat uſq́, virum
Quà patet atq́, licet; ſi dignus vindice nodus
Inciderit, referat præſidis ante forum.
Imperii mixti *dum me pluresq́, fatigant*
Interea tricæ ac altius ire negant.

Jacobus Metzner Numburgenſis.

FINIS.